

6. PROCES REALIZACJI STRATEGII: WDRAŻANIE, MONITORING I EWALUACJA

Proces realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2015 to sekwencja działań instytucjonalnych finansowanych przez budżet Powiatu oraz wspartych zewnętrznymi: krajowymi i europejskimi środkami finansowymi. Oprócz rutynowego wdrażania Strategii ważny jest jej monitoring oraz ewaluacja, zmierzająca do oceny stopnia realizacji Strategii. W procesie strategicznym należy podkreślać wzajemne korzyści i równouprawnienie wszystkich partnerów. Władze Powiatu Poznańskiego powinny z pełną determinacją i odpowiedzialnością tworzyć rozmaite płaszczyzny współpracy, motywując i wyzwalać energię zarówno mieszkańców jak i różnych podmiotów życia społecznego i gospodarczego powiatu. Ich zaangażowanie i działania wypełnią treścią programy strategiczne.

Wdrożenie strategii następuje na trzech poziomach:

- **merytorycznym**
- **organizacyjnym**
- **społecznym**

W aspekcie merytorycznym Strategia wymaga aktualizacji istniejących strategii branżowych. Strategia Powiatu Poznańskiego jest ważnym dokumentem także na poziomie programów i strategii gminnych, które powinny być aktualizowane stosownie do wspólnie uzgodnionych zapisów Strategii Powiatowej.

Zapisy Strategii Powiatu Poznańskiego zostały skorelowane z zapisami Strategii Rozwoju Aglomeracji Poznańskiej. Metropolia Poznań 2020. Ponadto konieczne jest uzgodnienie zapisów Strategii z realizowanym i projektowanymi programami samorządu Województwa Wielkopolskiego oraz jednostek sąsiadujących z Powiatem (powiaty ościennie w stosunku do powiatu poznańskiego).

Przy opracowywaniu Strategii uwzględniono przesłanki wynikające z aktualnego stanu prawnego, istniejącego poziomu zaawansowania organizacyjnego, możliwości zastosowania różnych form kooperacji oraz identyfikacji oczekiwań mieszkańców w zakresie poprawy warunków życia. **W aspekcie organizacyjnym** za wdrażanie Strategii odpowiedzialne są władze Samorządu Powiatowego, a za ich sprawną realizację Starostwo Powiatowe wraz z podległymi mu jednostkami. Pełni ono także koordynującą lub wspierającą rolę wobec organizacji pozarządowych oraz służb działających na terenie powiatu. Sprawne zarządzanie programami strategicznymi wymagać będzie współdziałania z miastem Poznań oraz samorządami lokalnymi 17 gmin położonych na terenie powiatu. Ważnym partnerem w realizacji ponadgminnych zadań jest Stowarzyszenie Metropolia Poznań, w którym Samorząd Powiatowy reprezentuje Starosta, jako

Wiceprezes Zarządu Stowarzyszenia.

Poziom społeczny wdrażania strategii obejmuje działania mające na celu upowszechnianie zapisów Strategii wśród mieszkańców powiatu oraz cykliczne informowanie ich o realizowanych działaniach. W tym zakresie ważne jest:

- Opublikowanie informacji o Strategii, jej celach i programach w lokalnych i regionalnych mediach.
- Przekazanie pełnego dokumentu Strategii do gmin, jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, organizacji gospodarczych itp.
- Wykorzystywanie istniejących wydarzeń do promocji działań strategicznych: Dzień z Powiatem Poznańskim, Zjazd Samorządów Metropolii Poznań, Forum Gospodarcze Aglomeracji Poznańskiej, Poznańskie Dni Przedsiębiorczości itp.
- Wydawanie broszury dla wszystkich mieszkańców powiatu poznańskiego, informującej o działaniach strategicznych, ich celach, osiągniętych korzyściach, ale też kosztach i problemach związanych z realizacją Strategii.

Skuteczna realizacja Strategii zależy od wielu czynników merytorycznych, organizacyjnych i politycznych. Do najważniejszych należą:

1. Współpraca Starostwa Powiatowego z podmiotami zewnętrznymi w zakresie realizacji działań strategicznych, jego stymulowania a także promowania. Szczególnie istotne są częste kontakty z miastem Poznań i gminami Powiatu Poznańskiego.
2. Pozyskiwanie partnerów działań strategicznych wśród różnych instytucji i organizacji na terenie aglomeracji poznańskiej: administracji samorządowej różnych szczebli, administracji rządowej i specjalnej, organizacji społecznych, izb gospodarczych, przedsiębiorców itd.
3. Sprawne działanie podmiotu koordynującego wdrażanie Strategii, jego inicjatywa, kreatywność i determinacja w pozyskiwaniu środków finansowych, zdolność do kooperacji z różnymi podmiotami w aglomeracji, ścisła współpraca z partnerami w realizacji Strategii.
4. Informowanie opinii publicznej o postępach w zakresie wdrażania Strategii, którego celem jest z jednej strony promowanie dokumentu strategicznego, jego programów i działań strategicznych, a z drugiej budowanie poczucia spójności wśród mieszkańców Powiatu i podstaw doensusu w ramach całej Metropolii Poznań.
5. Zdobywanie doświadczeń i promowanie Strategii na zewnątrz, w postaci udziału w konferencjach i debatach samorządowych i naukowych.
6. Elastyczność i reagowanie na bieżące wydarzenia społeczno-gospodarcze i polityczne w Powiecie oraz zmieniającą się sytuację np. prawną w kraju.

7. Stałe wsparcie organizacyjne i finansowe wdrażania Strategii, które zapewnia ciągłość działania i realizację całościowego procesu strategicznego.

Monitoring Strategii powinien odbywać się nie rzadziej niż raz na 2 lata, co powinno skutkować sprawozdaniami poszczególnych wykonawców działań z ich realizacji. Będą one opierać się na danych i statystykach GUS, Starostwa Powiatowego w Poznaniu a także danych urzędów: m. Poznania oraz miast i gmin powiatu, jak też informacji pozyskiwanych od realizatorów i partnerów programów strategicznych.

Dla celów monitoringu zaleca się wprowadzenie **Karty realizacji działania strategicznego** zawierającej następujące elementy:

1. Numer i nazwa działania.
2. Cel i zakres działania (opis działania wg zapisów strategii, zawierająca także uzasadnienie działania, założone etapowanie, założone efekty, wskaźniki).
3. Podmiot(y) realizujące działanie (odpowiedzialne za realizację działania), konkretne wydziały/placówki Starostwa, z podziałem na głównego realizatora, wydziały współpracujące, partnerów działań itp.
4. Źródła finansowania (z podziałem na środki własne, środki zewnętrzne, np. budżet powiatu, środki unijne, inne).
5. Realizacja działania (opis realizacji, przebieg realizacji działania ze wskazaniem etapowania np. w podziale na lata).
6. Nakłady finansowe (faktyczne nakłady na działania).
7. Efekty/ produkty realizacji działania (w oparciu o wyniki, wskaźniki, ich dynamikę zmian), wyrażone jakościowo oraz ilościowo.
8. Opis barier, trudności w realizacji działania.

W połowie 2014 r. może być dokonana okresowa ocena stopnia realizacji Strategii oraz w razie konieczności jej aktualizacja, szczególnie w przypadku zaistnienia zmian prawnych, organizacyjnych, finansowych, istotnych dla funkcjonowania i rozwoju aglomeracji poznańskiej. Ewaluacja końcowa powinna zostać przeprowadzona w połowie 2015 r.

Ewaluacja Strategii czyli ocena stopnia realizacji jej celów i efektów powinna być dokonana według metodologii Unii Europejskiej. Według Komisji Europejskiej ewaluacja to „ocena interwencji publicznej pod kątem jej rezultatów, oddziaływania oraz potrzeb, które ma spełniać/miała zaspokoić” (European Commission, Focus on Results: Strengthening Evaluation of Commission Activities, European Commission 2000). Zgodnie z wytycznymi i praktyką europejską w badaniu ewaluacyjnym stosować należy pięć kryteriów ewaluacyjnych (REEUS): trafność (Relevance), skuteczność (Effectiveness), wydajność (Efficiency), użyteczności (Utility) oraz trwałości (Sustainability);

- Trafność - oznacza odwołanie do zadań powiatu, ustawy, przepisów, określenie czy działanie odpowiada potrzebom, uzasadnienie merytorycznego działania.
- Efektywność - oznacza zestawienie nakładów np. ilość środków, wysiłków do efektów, określenie czy realizowano możliwie racjonalnymi kosztami nakładami, czy inne metody byłyby skuteczniejsze.
- Skuteczność - określenie na ile osiągnięto zamierzone cele, stopień realizacji (częściowo, w pełni).
- Użyteczność (przydatność) - określenie dla jakich konkretnie grup działanie jest użyteczne - beneficjenci realizacji strategii.
- Trwałość - określenie czy działanie jest trwałe, czy zachowana jest ciągłość działań, jego długookresowość.

Każda ewaluacja polityk publicznych jest nie tylko oceną działań w określonym czasie, ale także spoiwem pozwalającym na stałe ich doskonalenie oraz tworzenie nowych działań, stosownych do zmieniających się warunków i potrzeb. Jedną z funkcji ewaluacji jest więc wzmocnienie **procesu uczenia się instytucji Samorządu Powiatowego**. Końcowa ewaluacja Strategii, obejmująca okres 2013-2015 powinna być podstawą do wypracowania nowej średniookresowej Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2016-2025.

Wykaz źródeł

Akty prawne

1. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o Samorządzie Powiatowym
2. Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych
3. Ustawa z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych
4. Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym
5. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy
6. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
7. Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
8. Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami
9. Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy
10. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
11. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
12. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych
13. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych
14. Ustawa z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym
15. Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju
16. Ustawa z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne
17. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska
18. Ustawa z 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody
19. Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko
20. Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach
21. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze
22. Uchwała nr 1767/2009 Zarządu Powiatu w Poznaniu z dnia 20 maja 2009 r. w sprawie zatwierdzenia dokumentu „Monitoring Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013.
23. Uchwała nr 586/2009 Zarządu Powiatu w Poznaniu z dnia 30 sierpnia 2011 r. w sprawie zatwierdzenia dokumentu „Monitoring Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013.
24. Uchwała nr XX/152/III/2008 Rady Powiatu Poznańskiego z dnia 25 czerwca 2008 r. w sprawie zatwierdzenia dokumentu pn. „Ewaluacja Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013.

Dokumenty

1. Biuletyny Powiatu Poznańskiego, 2006-2011, Starostwo Powiatowe w Poznaniu
2. Działania Powiatu Poznańskiego w latach 2009-2010 na rzecz promocji i ochrony zdrowia w ramach wieloletniego „Programu zdrowotnego Powiatu Poznańskiego na lata 2009-2013“
3. Ewaluacja wdrażania Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013, Starostwo Powiatowe w Poznaniu, 2008
4. Ewaluacja wdrażania Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013, Centrum Badań Metropolitalnych UAM, 2012
5. Monitoring Strategii Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006-2013, Starostwo Powiatowe w Poznaniu, 2011
6. Powiatowy program wspierania edukacji uzdolnionych dzieci i młodzieży oraz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży
7. Program opieki nad zabytkami Powiatu Poznańskiego na lata 2007-2010
8. Program wspierania edukacji w Powiecie Poznańskim
9. Program zdrowotny Powiatu Poznańskiego na lata 2005-2008
10. Program zdrowotny Powiatu Poznańskiego na lata 2009-2013
11. Statystyki Zespołu Profilaktyki Społecznej Wydziału Prewencji Komendy Miejskiej Policji w Poznaniu za lata 2006-2011
12. Strategia Rozwoju Aglomeracji Poznańskiej – Metropolia Poznań 2020, Centrum Badań Metropolitalnych UAM, 2011
13. Strategia Rozwoju Miasta Poznania do roku 2030. Urząd Miasta Poznania 2010
14. Strategie rozwoju miast i gmin Aglomeracji Poznańskiej
15. Strategia Rozwoju Powiatu Poznańskiego na lata 2006 – 2013
16. Strategii promocji Powiatu Poznańskiego na lata 2010-2015
17. Studium Uwarunkowań Rozwoju Przestrzennego Aglomeracji Poznańskiej, Centrum Badań Metropolitalnych UAM, 2012
18. Rankingi zawodów deficytowych i nadwyżkowych w Powiecie Poznańskim w latach 2006-2011
19. Raporty „O bezrobociu absolwentów szkół ponadgimnazjalnych Poznania i Powiatu Poznańskiego” w latach 2006-2011
20. Roczne sprawozdania PCPR w Poznaniu za lata 2006-2011
21. Roczny Program Współpracy Powiatu Poznańskiego z Organizacjami Pozarządowymi